

TEMATIKUS FILMSOROZAT
CHIARA TÖRTÉNETE/A CHIARA

/olasz-francia filmdráma, 121'/

Vetítés helye: Krúdy Gyula Art mozi (Nyíregyháza, Országzászló tér 08.)

Vetítés időpontja: 2022. március 28. (hétfő) 17.00 óra+ előadás, beszélgetés

A belépőjegy ára: 500 FT

Olasz maffia filmek /részlet/

Maffia. Szicíliában és Olaszországban évtizedeken át rettegett volt e szó. Miként reflektált az olasz filmművészet a maffia, vagy ahogyan a szicíliai maffiózók nevezik saját szervezetüket, a Cosa Nostra („Mi ügyünk”) tevékenységére? Ez a kérdés már csak azért is érdekes lehet, mert a maffia árnyékként végigkísérte a Risorgimento („újjászerveződés”) névvel illetett nemzeti egyesítési törekvések győzelme utáni olasz történelmet: lehetett alkotmányos monarchia, fasiszta diktatúra vagy köztársaság, a titkos társaság megőrizte regionális befolyását az olasz politika felhőrégiójában bekövetkező változások ellenére. Bár a világ úgy tudta, hogy Cesare Mori, Mussolini erőskezü prefektusa az 1920-as években kiirtotta a maffiát, az villámgyorsan újjászerveződött a II. világháborút követően. Azóta többször beharangozták a szervezet végleges meggyöngölését vagy bukását, ám eddig az olasz kormány adós maradt ennek bizonyításával.

Falcone és Borsellino a maffiaellenes ügyészek

Hogy a maffia milyen mértékben része az olasz politika félmúltjának, azt jelzi, hogy a bíróság 2018-ban tett pontot egy 25 évvel korábbi maffiaügy végére: többek mellett egy szenátort és egy csendőrtábornokot ítélték el, mert az 1990-es évek elején paktumot kötöttek a Cosa Nostrával. Tekintettel a filmes feldolgozások sokszínűségére, a tematikát az eredeti maffiára, a szicíliai titkos társaságra szűkítem. Tehát amikor a maffia kifejezést használom, akkor mindvégig a „történelmi” társaságot és annak utódját, a Cosa Nostrát értem a maffián, és nem foglalkozom az egyéb itáliai bűnöző csoportok (a nápolyi Camorra, a calabriai 'Ndrangheta, az apuliai Santa Corona unita stb.), valamint a más nemzetiségű (amerikai-ír, kínai, japán stb.) maffiák filmes ábrázolásával. Ha egy üzlet beindul Az olasz maffia szó, illetve ennek magyarosított, két f betűvel írott alakja Giuseppe Rizzotto 1863-ban bemutatott színdarabja óta karriert futott be. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint a szó elterjedtsége, széles körben való használata olyan titkosan, sőt illegálisan működő társaságokra, amelyeknek semmi közük a névadó eredeti szicíliai szervezethez. A szervezett bűnözés és politika kapcsolata előbb-utóbb minden régióban megjelent, így a „maffiák” is elburjánzottak.

A Polip kinyújtja csápjait/ Michele Placido- A Polip c. sorozat főszereplője

A társadalomkutatók manapság a maffián egyre kevésbé az eredeti, történelmi szicíliai titkos társaságot értik. Az utóbbi évtizedekben a tévézők és a bűnügyi rovatok olvasói megismerkedhettek az észak és dél-amerikai, orosz, ukrán, kínai, japán maffiával. Mi több, az

I. világháború idején Tomás Masaryk és Eduard Beneš cseh emigránsok „Maffiának” keresztelték el az Osztrák-Magyar Monarchia ellen harcoló cseh emigránsok titkos mozgalmát. Ebből a példából érzékelhető, hogy a maffia szóval alapvetően olyan szervezetet illették, amelynek jellegzetessége a titkosság és a titoktartás, bizonyos gazdasági, politikai célok (a fenti példában a függetlenség) megvalósítása érdekében. A hangsúly tehát a 19. század végén és a századfordulón nem a bűnözésen volt; az csak később kapott szerepet a társaság tevékenységében. A történészek egyetértenek abban, hogy a Szicília szigetét behálózó titkos társaság régebbi, mint maga a maffia név, és egészen a középkorig kell visszafelé haladni az időben, ha meg akarjuk találni a szervezet gyökerét.

Trapani, a Cosa Nostra városa

Szicília állandó célpontja volt az idegen hódítóknak: a bizánciakat arabok, normannok, németek, franciák, spanyolok követték. A 18. század története különösen viharos volt, amikor a sziget többször gazdát cserélt. Végül a francia eredetű Bourbon-dinasztia spanyol ága került hatalomra mind Szicíliában, mind Nápolyban, és a két terület Nápoly-Szicíliai Kettős Királyság néven 1816-ban egyesült, hogy aztán néhány évtized múlva az egész Bourbon-királyságot elnyelje az egységesedő Itália. [...]